

Dąbrowa Górnicza, dnia 16.04.2026 r.

Prof. dr hab. Zbigniew Makiela
Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
Katedra Zarządzania
<https://orcid.org/0000-0002-7853-485X>

Recenzja

dorobku naukowo-badawczego dr inż. Zbigniewa Chyba

w związku z postępowaniem prowadzonym przez Radę Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości Politechniki Warszawskiej w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie Nauki o Zarządzaniu i Jakości

1. Podstawy formalno-prawne sporządzenia recenzji

Podstawą prawną do sporządzenia niniejszej recenzji jest Uchwała nr 103/III/2026 Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Politechniki Warszawskiej z dnia 24 lutego 2026 r. oraz pismo dr hab. inż. Katarzyny Rostek, prof. uczelni, Przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości z dnia 3 marca 2026 r. informujące, że Rada Doskonałości Naukowej w dniu 17 lutego 2026 r. wyznaczyła mnie na recenzenta w postępowaniu, w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr inż. Zbigniewowi Chyba w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, wszczętego w dniu 1 grudnia 2025 r.

Recenzję sporządzono na podstawie przesłanej dokumentacji, a w szczególności:

- **Monografii naukowej, wskazanej przez habilitanta:** Zbigniew Chyba, 2025, *Przedsiębiorczość technologiczna w procesie kreowania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw wysokich technologii*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa, s. 316. ISBN 978-83-8156-761-9.

wskazanej jako osiągnięcia naukowe wynikające z art. 219 ust. 1 pkt. 2a Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668), oraz:

Załączonych, samodzielnych publikacji:

1. Zbigniew Chyba, 2016, Uwarunkowania tworzenia i możliwości rozwoju akademickich przedsiębiorstw w Polsce, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa, s. 109. ISBN 978-83-7814-509-7.

2. Zbigniew Chyba, 2018, RISK IN TECHNOLOGY ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT, Zeszyty naukowe Politechniki Poznańskiej, Nr 76 Organizacja i Zarządzanie. Poznań.
3. Zbigniew Chyba, 2014, Potencjał technologiczny a kreowanie konkurencyjności przedsiębiorstw, Przegląd Organizacji, Nr 2 (889), 2014, ss. 21-25.

Załączonych wieloautorskich prac zbiorowych:

1. Zbigniew Chyba, 2019, *Wybrane trendy rozwoju innowacji w sektorze Chemicznym i Medycznym na przykładzie Polimerów*, s. 61-84, /w:/ **Praca zbiorowa pod redakcją:** Bartłomieja Gładysza, Stanisława Marciniaka i Zbigniewa Chyby, 2019, Innowacje w wybranych sektorach gospodarki, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa, s. 210, ISBN 978-83-8156-022-1.
2. Zbigniew Chyba. Wiesław M. Grudzewski, 2011, *Przedsiębiorczość akademicka w Polsce. Osiągnięcie przewagi konkurencyjnej w wyniku komercjalizacji technologii*, Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodakowskiej w Warszawie.
3. Nadiia Shmygol , Zbigniew Chyba, Nataliia Gavkalova, 2024, *Sustainable regional development in Poland*, International Journal of Management and Economics 2025; 61(3): 198–211.
4. Zbigniew Chyba, Bartosz Wachnik, Katarzyna Adamiak, 2023, *Impact of increased uncertainty on entrepreneurial behavior in Polish photonics sector enterprises under conditions of information asymmetry. Wpływ zwiększonej niepewności wynikającej z asymetrii informacji na zachowania polskich przedsiębiorstw z branży fotonicznej*. Law • Education • Security, nr 121B, Warszawa. ss. 521-553.
5. Aleksandra Kopyto, Bartosz Wachnik, Zbigniew Chyba, Katarzyna Adamiak, 2023, *QUANTITATIVE ANALYSIS OF THE CARBON FOOTPRINT OCCURRENCE RESULTING FROM THE TRANSACTION EXECUTION IN THE ERP SYSTEM*, International Journal of New Economics and Social Sciences № 2(18)2023.
6. N. Shmygol, W. Łuczka, I. Khvostina, Z. Chyba and O. Galtsova, 2022, *Resource efficiency and pricing policy of industries the sustainable development context*, ISCSEES-2022. IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 1150 (2023) 012003 IOP Publishing.

Oraz:

- wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie Nauki o Zarządzaniu i Jakości,
- danych wnioskodawcy,

- kopii dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora nauk technicznych w dyscyplinie budownictwo,
- autoreferatu przedstawiającego opis dorobku i osiągnięć w pracy naukowo - badawczej,
- wykazu osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny,
- dokumentacji zapisanej na nośniku elektronicznym.

Przesłana dokumentacja jest wystarczająca do sporządzenia recenzji. Ocena zostanie przeprowadzona zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm., według której stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a,
 - lub
 - b) cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Posiadanie przez Kandydata stopnia doktora

Dr Zbigniew Chyba spełnia kryterium formalne wymagane od kandydatów na stopień doktora habilitowanego, gdyż uzyskał stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w zakresie nauki o zarządzaniu w dniu 30 marca 2010 r., nadany uchwałą Rady Wydziału Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej, na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pt. Tworzenie przewagi konkurencyjnej małych i średnich przedsiębiorstw przy wykorzystaniu akademickiej przedsiębiorczości. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr inż. Wiesław Grudzewski, a recenzentami prof. dr hab. Irena Hejduk i prof. dr hab. inż. Marian Hożej.

Ocena osiągnięcia naukowego

Głównym osiągnięciem wskazanym przez Habilitanta we wniosku habilitacyjnym jest monografia pt. „**Przedsiębiorczość technologiczna w procesie kreowania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw wysokich technologii**”, opublikowana w Oficynie Wydawniczej Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2025.

Dobór tematu monografii z perspektywy rozwoju Nauk o Zarządzaniu i Jakości.

Dobór tematu należy uznać za w pełni zgodny z profilem nauk o zarządzaniu i jakości. Temat monografii dotyczy kluczowych kategorii tej dyscypliny: przedsiębiorczości, przewagi konkurencyjnej, zarządzania technologią i innowacjami, wpisuje się w podstawowe subdyscypliny: zarządzanie strategiczne, zarządzanie innowacjami, przedsiębiorczość organizacyjną. W tym sensie jest to temat trafnie zakorzeniony teoretycznie i metodologicznie. Temat należy ocenić jako wysoko aktualny i rozwojowy., co wynika z tego, że gospodarka globalna przechodzi transformację w kierunku cyfryzacji, innowacyjności, technologizacji procesów. Przedsiębiorstwa high-tech są głównym nośnikiem zmian, laboratorium nowych modeli zarządzania.

1. Ocena ogólna i znaczenie pracy dla dyscypliny

Recenzowana monografia podejmuje istotny i aktualny problem badawczy, mieszczący się w obszarze nauk o zarządzaniu i jakości, dotyczący roli przedsiębiorczości technologicznej w kształtowaniu przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw wysokich technologii. Tematyka ta wpisuje się w kluczowe nurty badawcze dyscypliny, w szczególności: zarządzanie strategiczne, zarządzanie innowacjami, przedsiębiorczość organizacyjną, zarządzanie wiedzą i technologią. Autor podejmuje próbę integracji podejść teoretycznych oraz ich empirycznej weryfikacji, co należy ocenić jako wartościowy wkład w rozwój dyscypliny.

2. Trafność problemu badawczego i celów pracy.

Problem badawczy koncentruje się na identyfikacji mechanizmów, poprzez które przedsiębiorczość technologiczna wpływa na budowanie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw.

Cel główny pracy został sformułowany poprawnie i jest spójny z: aktualnymi kierunkami badań w naukach o zarządzaniu, potrzebami praktyki gospodarczej.

Cele szczegółowe obejmują: systematyzację pojęcia przedsiębiorczości technologicznej, identyfikację determinant przewagi konkurencyjnej, opracowanie modelu badawczego, jego weryfikację empiryczną.

Zakres pracy należy uznać za adekwatny, choć w niektórych fragmentach widoczna jest potrzeba większej precyzji w operacjonalizacji kluczowych kategorii.

3. Podstawy teoretyczne.

Autor opiera rozważania na uznanych koncepcjach nauk o zarządzaniu, w szczególności: podejściu zasobowym, koncepcji dynamicznych zdolności, teoriach przedsiębiorczości i innowacyjności. Na pozytywną ocenę zasługuje próba integracji różnych nurtów teoretycznych, uporządkowanie kategorii przedsiębiorczości technologicznej.

Wkład w rozwój teorii przewagi konkurencyjnej.

Autor podejmuje próbę odpowiedzi na fundamentalne pytanie nauk o zarządzaniu: - w jaki sposób organizacje budują trwałą przewagę konkurencyjną w warunkach wysokiej zmienności technologicznej?. Wkład pracy polega na wskazaniu przedsiębiorczości technologicznej jako mechanizmu pośredniczącego między zasobami a wynikami rynkowymi, przesunięcia akcentu z „posiadania zasobów” na „zdolność ich przedsiębiorczego wykorzystania”. To istotne rozszerzenie podejścia zasobowego (RBV), które tradycyjnie koncentruje się na zasobach, a w mniejszym stopniu na procesach ich aktywizacji.

Monografia wpisuje się w rozwój nurtu dynamicznych zdolności, przedsiębiorczości strategicznej, zarządzania innowacjami, jednocześnie integrując te podejścia w spójny model analityczny.

Należy wskazać, że wykorzystanie literatury międzynarodowej mogłoby być bardziej pogłębione, brakuje silniejszego osadzenia w najnowszych dyskusjach publikowanych w czołowych czasopismach z zakresu zarządzania (np. dotyczących digital entrepreneurship czy innovation ecosystems).

4. Metodyka badań.

Zastosowane podejście badawcze ma charakter empiryczny i odpowiada standartom nauk o zarządzaniu i jakości. Autor definiuje zmienne badawcze, podejmuje próbę ich operacjonalizacji, stosuje odpowiednie metody analizy danych. Pozytywnie należy ocenić konstrukcję modelu badawczego, próbę ilościowej weryfikacji zależności.

Zastrzeżenia mogą dotyczyć niewystarczająco pogłębionego uzasadnienia wyboru metod badawczych, ograniczonego opisu trafności i rzetelności narzędzi pomiarowych, potencjalnych ograniczeń próby badawczej.

5. Wyniki badań i ich znaczenie.

Uzyskane wyniki wskazują na istotną rolę przedsiębiorczości technologicznej w procesie budowania przewagi konkurencyjnej, co jest zgodne z kierunkami badań w zarządzaniu strategicznym. Do najważniejszych osiągnięć należą identyfikacja kluczowych determinant przedsiębiorczości technologicznej, wskazanie mechanizmów wpływu na przewagę konkurencyjną, zaproponowanie modelu zależności między analizowanymi zmiennymi.

Interpretacja wyników jest poprawna, choć momentami ma charakter opisowy, wymaga głębszego odniesienia do wyników badań międzynarodowych.

6. Wkład w rozwój nauk o zarządzaniu i jakości.

Najistotniejszym wkładem monografii jest próba konceptualizacji przedsiębiorczości technologicznej w sposób osadzony w paradygmacie zarządzania strategicznego. Autor nie traktuje przedsiębiorczości technologicznej wyłącznie jako aktywności innowacyjnej, lecz ujmuje ją jako złożony konstrukt organizacyjny, integrujący zdolności innowacyjne, orientację przedsiębiorczą, wykorzystanie zasobów technologicznych. W tym sensie praca rozwija istniejące podejścia (np. RBV, dynamic capabilities), proponuje bardziej zintegrowane ujęcie relacji między zasobami, działaniami przedsiębiorczymi i wynikami konkurencyjnymi.

Monografia przyczynia się do porządkowania i doprecyzowania kategorii pojęciowych, które w literaturze często są rozproszone lub używane niejednoznacznie. Wkład monografii można określić jako poznawczo istotny i aplikacyjnie użyteczny. Do głównych elementów wkładu należą: konceptualizacja przedsiębiorczości technologicznej w kontekście przewagi konkurencyjnej, integracja wybranych teorii zarządzania, propozycja modelu badawczego możliwego do dalszej weryfikacji, dostarczenie wyników empirycznych dla sektora high-tech. Wkład ten ma charakter inkrementalny (rozwijający istniejące koncepcje), lecz nie przełomowy.

7. Znaczenie dla praktyki zarządzania.

Monografia posiada również walor aplikacyjny. Wskazane przez autora zależności mogą być wykorzystane przez menedżerów przedsiębiorstw wysokich technologii, decydentów odpowiedzialnych za politykę innowacyjną, organizacje wspierające rozwój przedsiębiorczości.

8. Uwagi krytyczne.

W celu podniesienia wartości naukowej pracy wskazane byłoby pogłębienie wykorzystania literatury międzynarodowej, silniejsze osadzenie pracy w aktualnych debatach naukowych, bardziej krytyczna analiza uzyskanych wyników, rozszerzenie części metodologicznej, wyraźniejsze wyeksponowanie oryginalności wkładu autora.

9. Ocena formalna.

Praca została przygotowana poprawnie pod względem struktury logicznej, języka naukowego, aparatu naukowego.

10. Wnioski końcowe.

Recenzowana monografia stanowi wartościowe opracowanie naukowe w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości. Autor podejmuje istotny problem badawczy, wykazuje się znajomością literatury przedmiotu oraz umiejętnością prowadzenia badań empirycznych.

Pomimo wskazanych uwag krytycznych, praca wnosi istotny wkład w rozwój wiedzy w zakresie zarządzania przedsiębiorstwami wysokich technologii oraz stanowi ważny element dorobku naukowego Habilitanta.

Monografię oceniam pozytywnie jako opracowanie spełniające standardy naukowe właściwe dla dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.

Wybór tematyki badawczej opracowania, przedmiotu i zakresu podmiotowego badań dokonany przez dr Zbigniew Chyba oceniam pozytywnie, jest on istotny dla trwających obecnie ewolucji procesów łączących różne nurty badawcze, przedsiębiorczości, zarządzania strategicznego, zarządzania innowacjami, zarządzania technologią, umożliwi dalsze eksploracje, modele biznesowe oparte na technologii, transformacje cyfrową, ekosystemy innowacji, startupy technologiczne. To czyni temat otwartym i skalowalnym badawczo.

Cele opracowania i hipotezy badawcze

Autor monografii formułuje cel główny pracy jako identyfikację i ocenę związków pomiędzy kształtowaniem przedsiębiorczości technologicznej a tworzeniem przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw wysokiej technologii. Cel ten należy uznać za trafny i właściwie osadzony w problematyce nauk o zarządzaniu i jakości, gdyż odnosi się do jednej z fundamentalnych kategorii tej dyscypliny, jaką jest przewaga konkurencyjna, analizowana w kontekście dynamicznych uwarunkowań technologicznych.

Cele szczegółowe (10) pracy zostały sformułowane w sposób logiczny i spójny z celem głównym. Obejmują one zarówno aspekt teoretyczny, związany z systematyzacją i doprecyzowaniem pojęcia przedsiębiorczości technologicznej, jak i aspekt empiryczny, dotyczący identyfikacji determinant przewagi konkurencyjnej oraz opracowania i weryfikacji modelu badawczego. Przyjęta sekwencja celów wskazuje na poprawne rozumienie procesu badawczego – od konceptualizacji problemu, poprzez jego formalizację w postaci modelu, aż po empiryczną weryfikację przyjętych założeń.

Hipoteza główna, „przedsiębiorczość technologiczna jest jednym z głównych czynników warunkujących tworzenie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw wysokich technologii”, jest zgodna z aktualnym stanem wiedzy w obszarze zarządzania strategicznego oraz zarządzania innowacjami. Jednocześnie jej sformułowanie wskazuje na przyjęcie perspektywy

eksplanacyjnej, wykraczającej poza prosty opis zjawisk i ukierunkowanej na identyfikację relacji przyczynowo-skutkowych.

Hipotezy szczegółowe mają charakter uszczegóławiający i pozwalają na dekompozycję przedsiębiorczości technologicznej na jej kluczowe komponenty, takie jak innowacyjność, proaktywność, myślenie projektowe, zasoby wiedzy pracowników przedsiębiorstwa, kapitał intelektualny przedsiębiorstw, tworzenie klastrów przemysłowych czy zdolność wykorzystania technologii. Takie podejście należy ocenić pozytywnie, gdyż umożliwia bardziej precyzyjną analizę badanych zależności oraz identyfikację czynników o największym znaczeniu dla kształtowania przewagi konkurencyjnej. Na uwagę zasługuje również próba uwzględnienia zależności pośrednich oraz kontekstowych, co świadczy o dążeniu autora do uchwycenia złożoności analizowanych procesów.

Z metodologicznego punktu widzenia cele i hipotezy zostały sformułowane poprawnie – są mierzalne, możliwe do empirycznej weryfikacji oraz logicznie powiązane z przyjętym modelem badawczym. Wpisują się one w nurt badań ilościowych i modelowych, charakterystycznych dla współczesnych nauk o zarządzaniu i jakości.

Nie można jednak pominąć pewnych ograniczeń. W szczególności zauważalne jest ryzyko nadmiernej ogólności niektórych kategorii analitycznych, co może utrudniać ich jednoznaczną operacjonalizację. Ponadto przyjęty układ hipotez, choć poprawny, ma w dużej mierze charakter liniowy, podczas gdy rzeczywiste procesy kształtowania przewagi konkurencyjnej w przedsiębiorstwach wysokich technologii mają często bardziej złożony i wielowymiarowy charakter.

Reasumując, cele opracowania oraz hipotezy badawcze należy ocenić pozytywnie. Stanowią one spójną i poprawnie skonstruowaną podstawę realizacji badań empirycznych oraz wpisują się w aktualne kierunki rozwoju nauk o zarządzaniu i jakości. Ich wartość poznawcza uzależniona jest jednak w istotnym stopniu od poziomu ich operacjonalizacji oraz jakości przeprowadzonej weryfikacji empirycznej.

Struktura i układ monografii

Przedstawiona monografia składa się z dziesięciu rozdziałów, wstępu, zakończenia oraz niezależnej, końcowej części nt. wkład do teorii i praktyki zarządzania przedsiębiorstwem, bibliografii, netografii, spisu tabel i rysunków oraz załączników. Całość obejmuje 316 stron. Układ monografii jest logiczny i zgodny z zakresem analizowanego problemu badawczego. Praca spełnia standardy przyjęte w ramach dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości. Zasadnicza konstrukcja pracy jest prawidłowa.

Struktura recenzowanej monografii jest zasadniczo poprawna i odpowiada standardom przyjętym w naukach o zarządzaniu i jakości. Układ pracy ma charakter logiczny i uporządkowany, a przyjęta sekwencja rozdziałów odzwierciedla klasyczny tok postępowania badawczego – od rozważań teoretycznych, poprzez konstrukcję modelu badawczego, aż po jego empiryczną weryfikację i interpretację wyników.

Na pozytywną ocenę zasługuje wyraźne rozdzielanie części teoretycznej i empirycznej oraz zachowanie spójności pomiędzy nimi. Autor konsekwentnie prowadzi wywód, stopniowo zawężając pole analizy – od ujęć ogólnych do bardziej szczegółowych, co sprzyja przejrzystości argumentacji oraz ułatwia odbiór pracy. Konstrukcja rozdziałów jest przejrzysta, a ich zawartość merytoryczna pozostaje zgodna z deklarowanymi celami opracowania.

Zaletą pracy jest zachowanie logicznych powiązań między poszczególnymi częściami monografii, w szczególności między przeglądem literatury, budową modelu badawczego oraz formułowaniem hipotez. Układ pracy wskazuje na świadome i poprawne zastosowanie procedury badawczej właściwej dla badań w naukach o zarządzaniu.

Pewne zastrzeżenia można jednak sformułować w odniesieniu do stopnia równoważenia poszczególnych części pracy. W szczególności zauważalne jest relatywnie rozbudowanie części teoretycznej w stosunku do części empirycznej, co jest częstą cechą tego typu opracowań, jednak może ograniczać siłę argumentacji wynikającej z badań własnych. Ponadto w niektórych fragmentach widoczna jest tendencja do opisu zamiast syntetycznego ujęcia problemu, co wpływa na nieco mniejszą zwartość wywodu.

Reasumując, strukturę i układ monografii oceniam pozytywnie. Praca spełnia standardy formalne i metodologiczne właściwe dla dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, a przyjęta konstrukcja sprzyja realizacji założonych celów badawczych. Wskazane uwagi mają charakter uzupełniający i nie obniżają ogólnej, dobrej oceny organizacji pracy.

Podsumowując, niezależnie od uwag o charakterze krytycznym sformułowanych w niniejszej opinii, uważam, że monografia wskazana przez dr Zbigniewa Chyba jako główne osiągnięcie naukowe, zatytułowana „Przedsiębiorczość technologiczna w procesie kreowania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw wysokich technologii” Wydawnictwo Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2025, ISBN978-83-8156-761-9 spełnia kryteria wskazane w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, art. 219., pkt. 2., stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny Nauk o Zarządzaniu i Jakości.

Obok ocenionej powyżej monografii, recenzent ocenił trzy załączone przez Habilitanta, samodzielne prace naukowe. Dorobek publikacyjny Habilitanta, reprezentowany przez trzy samodzielne prace naukowe, koncentruje się wokół problematyki przedsiębiorczości

technologicznej, konkurencyjności przedsiębiorstw oraz uwarunkowań rozwoju podmiotów funkcjonujących w otoczeniu innowacyjnym. Należy podkreślić ich spójność tematyczną, co stanowi istotny atut z punktu widzenia oceny dorobku naukowego.

Pierwszą pracą jest monografia „Uwarunkowania tworzenia i możliwości rozwoju akademickich przedsiębiorstw w Polsce”. Publikacja podejmuje ważny problem funkcjonowania przedsiębiorstw akademickich (spin-off, spin-out), wpisujący się w nurt badań nad przedsiębiorczością akademicką, transferem wiedzy i technologii, komercjalizacją wyników badań. Wkład pracy w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, określam jako poznawczo istotny, w zakresie identyfikacji barier i determinant rozwoju przedsiębiorstw akademickich w Polsce, aplikacyjny, poprzez wskazanie uwarunkowań instytucjonalnych i organizacyjnych. Jednocześnie zakres objętościowy monografii ma charakter opracowania bardziej syntetycznego niż pogłębionej analizy, wkład teoretyczny jest mało istotny, ma charakter umiarkowany i opiera się głównie na adaptacji istniejących koncepcji.

Artykuł: Risk in Technology Entrepreneurship Development, jest publikacją poruszającą istotny aspekt rozwoju przedsiębiorczości technologicznej, jakim jest ryzyko. Artykułu zwraca uwagę na znaczenie zarządzania ryzykiem w kontekście działalności innowacyjnej, wskazuje główne źródła ryzyka w przedsiębiorczości technologicznej. Z punktu widzenia nauk o zarządzaniu i jakości, jest on istotny i aktualny, jednak artykuł ma raczej charakter przeglądowy, mniej wyjaśniający. Słabą stroną artykułu jest brak wyraźnego rozwinięcia aparatu teoretycznego i ograniczona głębokość analizy.

Artykuł: Potencjał technologiczny a kreowanie konkurencyjności przedsiębiorstw, wpisuje się w klasyczny nurt badań nad relacją zasoby technologiczne versus konkurencyjność przedsiębiorstwa. Wkład publikacji do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości ma charakter syntetyczny i opisowy. Sugeruje uporządkowanie zależności między potencjałem technologicznym a wynikami konkurencyjnymi, wskazanie znaczenia technologii jako czynnika strategicznego. Z punktu widzenia dyscypliny temat jest fundamentalny, jednak ujęcie nie wnosi wyraźnie nowych modeli ani rozwiązań teoretycznych. Oceniam publikację o ograniczonym poziomie oryginalności.

Ocenę łączną dorobku (na podstawie trzech wskazanych publikacji) oparłem o analizę mocnych i słabych stron publikacji. Mocne strony wskazują na wyraźną spójność tematyczną (technologia – przedsiębiorczość – konkurencyjność), koncentrację na istotnych problemach nauk o zarządzaniu i jakości, powiązanie zagadnień teoretycznych z praktyką gospodarczą. Natomiast słabe strony, to dominacja rozważań o charakterze opisowym i przeglądowym, w mniejszym stopniu modelowym lub wyjaśniającym, ograniczony poziom nowości teoretycznej,

umiędzynarodowienia, brak wyraźnych publikacji o wysokim wpływie (high-impact). Wkład w rozwój nauk o zarządzaniu i jakości określam jako umiarkowany i inkrementalny (rozwijający istniejące koncepcje), obejmujący rozwijanie wiedzy w obszarze przedsiębiorczości technologicznej, identyfikację czynników konkurencyjności, analizę uwarunkowań rozwoju przedsiębiorstw innowacyjnych. Nie jest to wkład przełomowy, ani wyraźnie redefiniujący istniejące podejścia teoretyczne.

Wniosek końcowy stanowi, że przedstawione publikacje stanowią spójny, tematycznie ukierunkowany dorobek naukowy, wpisujący się w obszar nauk o zarządzaniu i jakości. Wkład Habilitanta w rozwój dyscypliny oceniam jako istotny, lecz o charakterze inkrementalnym, koncentrujący się na rozwijaniu i aplikacji istniejących koncepcji teoretycznych. Jednocześnie wskazuję, że poziom oryginalności oraz siła oddziaływania naukowego analizowanych publikacji są umiarkowane, co może mieć znaczenie przy całościowej ocenie dorobku w postępowaniu habilitacyjnym.

Analizowany dorobek w postaci publikacji współautorskich obejmuje prace o zróżnicowanym charakterze – od rozdziałów w monografiach zbiorowych, przez artykuły naukowe w czasopiśmie krajowych, aż po publikacje w czasopiśmie o charakterze międzynarodowym. Całość dorobku wykazuje tematyczną spójność, koncentrując się wokół zagadnień przedsiębiorczości, innowacyjności, zarządzania ryzykiem oraz uwarunkowań rozwoju przedsiębiorstw w warunkach niepewności i transformacji technologicznej.

Rozdział w monografii zbiorowej, wybrane trendy rozwoju innowacji w sektorze chemicznym i medycznym na przykładzie polimerów, wpisuje się w nurt badań sektorowych dotyczących innowacji technologicznych. Wkład Habilitanta oceniam jako opisowo-analityczny, ukierunkowany na identyfikację trendów rozwojowych w wybranych sektorach. Praca ma charakter przeglądowy i porządkujący, stanowiąc raczej syntetyczne ujęcie problematyki niż opracowanie modelowe. Jej wkład naukowy należy uznać za ograniczony, lecz użyteczny poznawczo w kontekście badań sektorowych.

Publikacja monograficzna, współautorska (2011), Przedsiębiorczość akademicka w Polsce. Osiągnięcie przewagi konkurencyjnej w wyniku komercjalizacji technologii jest jedną z istotniejszych pozycji w dorobku współautorskim. Podejmuje problem komercjalizacji wiedzy, przedsiębiorczości akademickiej, mechanizmów budowania przewagi konkurencyjnej.

Wkład Habilitanta oceniam jako merytorycznie istotny, wpisujący się w nurt badań nad transferem technologii. Jednocześnie praca ma charakter przekrojowy i koncepcyjny, bez wyraźnie wyodrębnionego, autorskiego modelu teoretycznego (Udział Autora w dziele 90%, niestety nie jest to potwierdzone przez współautora).

Kolejna praca zbiorowa: Zbigniew Chyba, 2019, Wybrane trendy rozwoju innowacji w sektorze Chemicznym i Medycznym na przykładzie Polimerów, s. 61-84, /w:/ Praca zbiorowa pod redakcją: Bartłomieja Gładysza, Stanisława Marciniaka i Zbigniewa Chyba, 2019, Innowacje w wybranych sektorach gospodarki, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa, s. 210, ISBN 978-83-8156-022-1. Informacja habilitanta o udziale w dziele 17,5%, brak potwierdzenia przez pozostałych autorów pracy zbiorowej.

Rozdział piąty autorstwa Zbigniew Chyba pt. „Wybrane trendy rozwoju innowacji w sektorze chemicznym i medycznym na przykładzie polimerów” stanowi część monografii zbiorowej poświęconej innowacjom w wybranych sektorach gospodarki. Tematyka opracowania wpisuje się w obszar badań nad zarządzaniem innowacjami oraz rozwojem technologicznym, co jest zgodne z profilem nauk o zarządzaniu i jakości. Zakres merytoryczny rozdziału koncentruje się na identyfikacji oraz charakterystyce trendów innowacyjnych w sektorach chemicznym i medycznym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia polimerów jako nośnika postępu technologicznego. Autor podejmuje próbę powiązania zmian technologicznych z procesami rozwoju przedsiębiorstw oraz ich zdolnością do konkurencyjności na rynku.

Wkład Habilitanta w tej publikacji oceniam jako poznawczo użyteczny, w zakresie porządkowania wiedzy dotyczącej kierunków rozwoju innowacji w analizowanych sektorach, aplikacyjny, poprzez wskazanie praktycznych implikacji wynikających z obserwowanych trendów technologicznych. Jednocześnie należy zauważyć, że opracowanie ma w przeważającej mierze charakter opisowo-analityczny, oparty na przeglądzie literatury oraz danych wtórnych, bez wyraźnie wyodrębnionego autorskiego modelu teoretycznego czy aparatu metodologicznego o charakterze oryginalnym. Z punktu widzenia wkładu do rozwoju nauk o zarządzaniu i jakości, publikacja nie wnosi istotnych nowych ujęć teoretycznych, nie rozwija w sposób znaczący istniejących koncepcji zarządzania innowacjami, ma raczej charakter syntetyzujący i porządkujący. Dodatkowym ograniczeniem, typowym dla publikacji wieloautorskich, jest brak możliwości jednoznacznego określenia zakresu indywidualnego wkładu Habilitanta, co utrudnia pełną ocenę jego roli w powstaniu opracowania. Nie można jednak pominąć faktu, że publikacja wpisuje się w problematykę badań sektorowych, stanowi element szerszego programu badawczego autora dotyczącego innowacji i przedsiębiorczości technologicznej.

Wkład Habilitanta w analizowany rozdział monografii oceniam jako poznawczo użyteczny, lecz o ograniczonym znaczeniu teoretycznym. Publikacja stanowi uzupełnienie dorobku naukowego, jednak jej znaczenie dla rozwoju nauk o zarządzaniu i jakości ma charakter pomocniczy, a nie wiodący.

Artykuł międzynarodowy (2025), Sustainable regional development in Poland, wpisuje się w aktualny nurt badań nad zrównoważonym rozwojem regionalnym, polityką rozwoju, uwarunkowaniami ekonomiczno-społecznymi. Wkład habilitanta oceniam jako umiarkowany, współuczestniczący w analizie empirycznej i interpretacji wyników, osadzony w kontekście międzynarodowym, co stanowi jego pewien atut.

Artykuł nt. sektora fonicznego (2023), publikacja dotyczy wpływu niepewności i asymetrii informacji na zachowania przedsiębiorstw. Należy wskazać, że analiza zachowań przedsiębiorstw w warunkach niepewności, odniesienia do teorii informacji i ekonomii behawioralnej zawiera wkład empiryczny, istotny kontekst sektorowy, a zarazem umiarkowaną nowość teoretyczną.

Artykuł dotyczący śladu węglowego i ERP (2023), zwrócony jest w kierunku analizy ilościowej śladu węglowego, procesów transakcyjnych w systemach ERP. Problematyka obejmuje powiązanie zarządzania systemami IT z aspektami środowiskowymi. W mojej ocenie wartością jest nowoczesna tematyka (ESG, digitalizacja), słabością dominujący charakter aplikacyjny i techniczny.

Artykuł konferencyjny (2022), dotyczący efektywności zasobowej i polityki cenowej w kontekście zrównoważonego rozwoju oraz analizy zależności ekonomicznych w kontekście zrównoważonego rozwoju, o podejściu interdyscyplinarnym, ma cechy eksploracyjne i ograniczoną głębokość teoretyczną.

Ocena łączna dorobku Habilitanta w publikacjach multiautorskich, w mojej ocenie jest zróżnicowana. Mocne strony to wyraźna spójność tematyczna (innowacje, przedsiębiorczość, ryzyko, zrównoważony rozwój), obecność publikacji o charakterze międzynarodowym, umiejętność pracy w zespołach badawczych, często interdyscyplinarnych, podejmowanie aktualnych problemów zarządzania (ESG, ERP, niepewność, technologie).

Do słabych stron zaliczam dominację prac opisowych lub aplikacyjnych, ograniczony udział prac o charakterze modelowym, teoretorycznym, brak wyraźnie dominujących publikacji o wysokim poziomie oryginalności koncepcyjnej, trudność w jednoznacznym wyodrębnieniu indywidualnego wkładu Habilitanta w publikacjach wieloautorskich.

Wkład Habilitanta w nauki o zarządzaniu i jakości, w pracach współautorskich należy ocenić jako inkrementalny i aplikacyjny, obejmujący rozwój badań sektorowych, analizę empiryczną zjawisk zarządczych, udział w badaniach nad innowacyjnością, ryzykiem i zrównoważonym rozwojem. Nie ma jednak jednoznacznych przesłanek pozwalających uznać ten wkład za przełomowy, lub znacząco redefiniujący istniejące paradygmaty dyscypliny.

Wniosek końcowy jest pozytywny. Publikacje wieloautorskie z udziałem Habilitanta stanowią spójny i wartościowy element dorobku naukowego, wpisujący się w aktualne nurty badań w naukach o zarządzaniu i jakości. Ich wkład naukowy należy ocenić jako istotny poznawczo i aplikacyjnie, lecz o charakterze inkrementalnym, z dominacją badań empirycznych i sektorowych nad ujęciami teoriiwórczymi.

Reasumując częściowe oceny wskazanego osiągnięcia naukowego, z szczególnym uwzględnieniem monografii, wskazanej przez Kandydat do stopnia doktora habilitowanego uznaję, że spełniają wymagania ustawowe. Na taką ocenę składają się zawarte w mojej recenzji oceny częściowe elementów składowych odpowiadające obowiązującym kryteriom ustawowym, brany pod uwagę przy ocenie osiągnięć naukowych kandydatów ubiegających się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Profil zainteresowań naukowo-badawczych, prezentowany w monografii oraz publikacjach naturalnie wpisuje się w dyscyplinę Nauk o Zarządzaniu i Jakości.

Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Aktywność naukowa dr Zbigniewa Chyba:

1. Jak wynika z zaświadczenia, podpisanego przez Rektora-Komendanta Akademii Sprawiedliwości, dr Michała Stopińskiego, od 1.02.2024r. do 30.04 2024 r. Habilitant odbył staż naukowy w Instytucie Nauk o Zarządzaniu i Jakości Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie. Do obowiązków Habilitanta należało prowadzenie badań ~~xi~~ i przygotowanie publikacji naukowych, a także zaangażowanie w zakresie wsparcia działalności organizacyjnej Instytutu.
2. Habilitant współpracował: 2010-2011 z Instytutem Organizacji i Zarządzania w przemyśle ORGMASZ w ramach projektu badawczego „Sustainable warunkiem przetrwania kryzysu, współpraca z Wyższą Szkołą Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodakowskiej w Warszawie.
3. W latach 2015-2016 współpraca ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie i z Wyższą Szkołą Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodakowskiej w Warszawie, w ramach przygotowania koncepcji projektu badawczego „Design Thinking & Management w rozwoju inteligentnego i zrównoważonego biznesu”.

Habilitant realizuje współpracę międzynarodową z profesorem Wei Zhang Uniwersytetu Science and Technology w Chinach. Od kilku lat współpracuje z Wydziałem Ekonomii, Finansów i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego.

Uznaję, że opisane aktywności nie w pełni spełniają trzecie kryterium wskazane w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Ogólna ocena dorobku naukowo-badawczego po uzyskaniu stopnia doktora, od 15 sierpnia 2010 r.

Dr Zbigniew Chyba po uzyskaniu stopnia naukowego doktora opublikował łącznie jako autor i współautor 4 książki w tym dwie książki autorskie.

Opublikował 56 artykułów, 14 artykułów w czasopiśmie w języku polskim - w tym 5 artykułów współautorskich, 14 artykułów w czasopiśmie w języku angielskim - w tym 9 artykułów współautorskich, 21 rozdziałów w monografiach w języku polskim, w tym 4 rozdziały współautorskie, 6 rozdziałów w monografiach w języku angielskim w tym 3 rozdziały współautorskie, 1 rozdział w materiałach konferencyjnych.

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Habilitant uczestniczył w 28 konferencjach naukowych krajowych w tym na 4 konferencjach przedstawiał wystąpienia i 12 konferencjach międzynarodowych w tym na 2 przedstawiał wystąpienia.

Habilitant, po uzyskaniu stopnia doktora, uczestniczył w kilku projektach badawczych:

W latach 2010-2011 uczestniczył w realizacji projektu badawczego pt. „Sustainable enterprise odpowiedzią na kryzys ekonomiczny”, we współpracy z Instytutem Organizacji i Zarządzania w Przemśle „ORGMASZ” w Warszawie.

Kolejny projekt badawczy pt. „Opracowanie metody planowania rozwoju technologicznego przedsiębiorstwa dostosowanej do potrzeb MŚP”, ID 172122., data zgłoszenia 14.12.2011. Habilitant był wykonawcą projektu.

Kolejny projekt badawczy, którego Habilitant był kierownikiem pt. „Przedsiębiorczość technologiczna a rozwój technologii w Gospodarce 4.0 w warunkach pandemii koronawirusa”, ID:503527. Projekt złożony 7.12.2020.

Projekt badawczy międzyuczelniany pt. „Design Thinking & Management w rozwoju inteligentnego biznesu”, przygotowany w latach 2015-2016, pełnił rolę wykonawcy projektu oraz współautora koncepcji.

W latach 2020-2021 Habilitant realizował grant wewnętrzny dla pracowników Politechniki Warszawskiej, pełniąc rolę kierownika projektu. Tytuł grantu – „Przedsiębiorczość technologiczna a kreowanie nowoczesnych technologii w dobie rozwoju Gospodarki 4.0”.

Działalność organizacyjna Habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora:

W latach 2016-2017 pełnił obowiązki kierownika Zakładu Badań i Rozwoju Produkcji.

W latach 2017-2019 pełnił funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Organizacji Systemów Produkcyjnych ds. Naukowych.

W latach 2020-2024 był członkiem Wydziałowej Komisji ds. nauczania Wydziału Mechanicznego Technologicznego Politechniki Warszawskiej.

Od 2009 r. jest członkiem Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa.

Od 2011 r. jest członkiem zwyczajnym Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją.

Konkluzja

Dokonana przeze mnie ogólna ocena dorobku naukowo-badawczego po uzyskaniu stopnia doktora, przy uwzględnieniu informacji zawartych w przesłanej dokumentacji, uwzględniająca wyłącznie obszar dyscypliny Nauk o Zarządzaniu i Jakości wskazuje na znaczny wkład Habilitanta w rozwój dyscypliny.

Podsumowując ocenę osiągnięć naukowych dr Zbigniewa Chyba ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie Nauki o Zarządzaniu i Jakości, stwierdzam, że spełnia kryteria określone w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm., art. 219., pkt. 1, 2 i 3).

W szczególności: Kandydat posiada stopień naukowy doktora i posiada w dorobku osiągnięcia naukowe w postaci monografii i wskazanych artykułów. Przedstawiona monografia pt. „Przedsiębiorczość technologiczna w procesie kreowania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw wysokich technologii” porusza ważny i aktualny problem naukowy oraz stanowi oryginalny wkład w rozwój dyscypliny Nauk o Zarządzaniu i Jakości. Dr Zbigniew Chyba wykazał się znaczną aktywnością naukową realizowaną we współpracy z instytucjami naukowymi.

W związku z tym popieram wniosek dr Zbigniew Chyba o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie Nauki o Zarządzaniu i Jakości.

